

GYERMEKBETEGSÉGEK

strike – építészet okosoknak, BME Építész Szakkollégium

A BME Építész Szakkollégium ingyenes magazinjának, a *strike*-nak az első száma több, mint problematikus. Értem én, hogy „építészet okosoknak”, rá van írva a borítóra, de kik azok az okosak? Az ironikus hangvétel kettős értelmezést kínál: a célközönség lehetne az egész építész szakma, ebben az esetben a lap célja, hogy felrzza a tespedő közeget, új lehetőségeket mutasson fel. De lehet, hogy sokkal általánosabban kéne elgondolni az olvasókat, mint az új utakat kereső alternatív gondolkodókat, akiket érdekel a városi tér? Nem tudom. A nagy baj, hogy a szövegek maguk sem igazítanak el. A szám átfogó témája a szemét, a szerkesztő három részre különítette el a megközelítési módokat: „esszék”, „vélemények” és „történetek”. Az „esszék” lábjegyzetelt rövid gondolatmenetek az űrszemétről (Major Balázs) vagy a szemét esztétikai kategóriájáról (Nemes Z. Mária) és a zajszennyezés zenei felhasználásáról (Böczén Árpád). A „vélemények” rész meglepetés: az itt közölt írások csupán annyiban különböznek az előzőektől, hogy hiányzik a jegyzetanyag. Valódi vélemény csak egy van köztük, Kovács Dániel

Magyarország 1962 című írása, mely egy meg nem valósuló kiállítás terve a Velencei Nemzetközi Építészeti Kiállításra. A többi ugyanúgy egy témát jár körül (Kalinyingrádtól a féldecis töményes üveg urbánus használati módján keresztül Ulánbátorig), mint bármelyik esszé. A „történetek” rész teljesen elszakad címétől, helyesebb lenne az „egyéb” kitétel, hiszen ironikus lakáshirdetéseken (Lilienberg Sándor) keresztül építészeti folyóiratok címeiből összeállított montázsversig (Smiló Dávid) mindent tartalmaz.

A tétet tovább emeli az, hogy minden szöveg megtalálható a lapban angolul is. Kár, hogy a fordítás nem mindig szöveghű: a mondatok fókuszát gyakran változtatja meg a fordító, néhol a rejtett idézeteket nem veszi észre, illetve a jegyzetanyagban az angol hivatkozás is a magyar szövegre mutat. Mindezek ellenére ezt a lapot olvasni kell és beszélni kell róla. Vannak hibái, letagadhatatlan, de a kezdeményezés jó és fontos. Az első lapszám nem sikerült túl jól, de én, személy szerint, várom a folytatást.

3/5 ●●●●●

MEIER BISAZZÁBAN

Richard Meier pályafutásának 50. évfordulója alkalmából nyílt retrospektív kiállítás a Richard Meier & Partners Architects és a Bisazza Alapítvány közös szervezésében Vicenzában. A *Richard Meier* –

Architecture and Design című tárlat július 28-ig látogatható. A nagyszabású kiállításon megtekinthető Richard Meier minden fontosabb munkája, mely stúdiója, a New York-i RMP studio 1963-as megnyitása óta született.

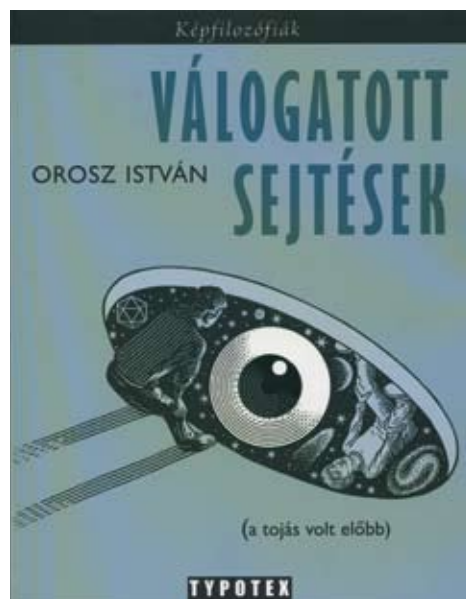

BARÁTI BESZÉLGETÉS

Orosz István: Válogatott sejtések, Typotext, 2013

Ezt a könyvét olvasni olyan, mintha egy nagyon okos és művelt barátunkkal beszélgetnénk egy pohár bor mellett, és hallgatnánk ahogy mesél kedvenc témájáról. Orosz István kedvenc témái a vizuális játékok, a rejtett alakoktól egészen az anamorfikus képekig. A szövegek stílusa könnyed, az egész könyv olvastatja magát, és az olvasó hamar azon kapja magát, hogy hatalmába kerítette a „csak még egy fejezetet” érzés. Orosz hatalmas íveket fut be, Dürer rézkarcaitól kortárs magazinok címlapképeiig, anekdotázik, Shakespeare-t elemez, személyes megjegyzésekkel színesíti a művészettörténeti olvasatokat. (Külön öröm, hogy jegyzetek is vannak, hogy ha valami megragadta az olvasót, utána tudjon nézni.)

5/5 ●●●●●

KÉZIKÖNYV

Puhl Antal (szerk.), Ferkai András, Marótyz Katalin, Masznyik Csaba, Magyarország híres villái, Foibos Kiadó, 2013

Ez a könyv pontosan az, mint amit a címe ígér: Magyarország híres villái kronologikus rendben, kezdve az 1816-ban épült balatonfüredi Blaha-villával, egészen a pécsi Mészáros család

2012-es villáig. Minden épülethez tartozik alaprajz, fényképek a belső térről és a homlokzatokról, részletdokumentáció a díszítésről, esetleg távlati rajzok. A villa fogalmából, mint a személyes használatra kialakított épülettipusból következően a bemutatószövegek nem

csak építészeti leírások, hanem kitérnek az építetőre, röviden megpróbálják elhelyezni a műveket a társadalmi kontextusban is. Ezen kívül minden tételhez csatoltak a szerzők egy rövid irodalmi áttekintést is, továbbá az időtengelyen való elhelyezés mellett, a könyv végén egy térképmelléklet és egy névmutató is segíti az olvasót. A kivételesen professzionális kötet csak egyetlen dolgot nem tisztáz pontosan: a célcsoportot. A cím és L. Simon László bevezetője azt sejteti, hogy a laikus, tágabb közönség elérése is cél, de ehhez a szövegek túlságosan szárazak és szakmaiak, a könyv formátuma meg kicsi, az amúgy

szép illusztrációk így nem elég látványosak. De ez nem kell, hogy zavarja a szakmabelieket.

4/5

SZÉTBESZÉLT SZAVAK

Narratív design, Helikon Irodalomtudományi Szemle, 2013/1.

Van a humántudományokban egy érezhető tendencia arra, hogy a szerzők megpróbáljanak újradefiniálni bizonyos kifejezéseket, hogy azok minél szélesebb körben használhatóvá váljanak. Ha sikerrel járnak, tudományos divatot teremtenek, és követőik addig fogják (újra)értelmezni és tovább tágítani művüket, amíg a szó jelentése teljesen elvész: ami szinte mindent jelent, az semmit sem. Az az érzésem, hogy egy kicsit ez történt a narratíva és a design terminusokkal is a nemzetközi szakirodalomban.

Ez az egyik oka, hogy hatalmas szellemi vállalkozásnak tartom ezt a kötetet, hiszen meg kellett küzdenie az idegen nyelvű szakirodalom túlradó bőségével, ha máshol nem, hát tanulmányainak hivatkozásainál és bibliográfiáinál. Másrészt, és ez legalább olyan fontos, legalább részlegesen be kel-

lett töltse azt a hiást, mely a magyar nyelvű szakirodalomban mind a mai napig fellelhető az elméleti megközelítés terén.

Nagy tudományos adósságot törleszt Wolfgang Kemp *Narratíva* című tanulmányának magyar fordítása, a kötet első szövege. Az erős indítás után egy kicsit meglepő Horváth Gyöngyvér *A narratív képek rendszerének problematikája* című tanulmánya, ami első lépésben kiváló magyarázószövegnek tűnik, ami segít megérteni azokat a problémákat, amelyeket Kemp csak érinteni tudott. Ezzel együtt azonban a szöveg több helyen a művészettörténet historiográfiájának nem teljes ismeretéről árulkodik (Berenson és Morelli

reflektálatlan párhuzamba állítása legalábbis meglepő). A kötet többi tanulmánya újabb tudományterületekre kalauzolja az olvasót, a narratív pszichológián (Illés Anikó) keresztül a jelentés és elbeszélés fogalma a terméktervezésen át (Dagmar Steffen) egészen a narratív designig (Fiáth Heni).

Ez a multidiszciplinaritás a kötet legnagyobb erénye is: gondolatokat gerjeszt és vitát generál.

4/5

A TÚLGONDOLT DESIGN

fiatalok feketén-fehéren 2013, Magyar Építőművészek Szövetsége

A Magyar Építőművészek Szövetsége 2006 óta vándorkiállításban mutatja be a fiatal (40 év alatti) építészek munkáit. A 2013-as kötet tovább fejlesztette a koncepciót, hiszen kiterjesztette érdeklődési körét a tájra is, közterek, parkok előremutató, innovatív megoldásaira. A válogatott munkák tényleg sokfélék, izgalmasak, de legalább elgondolkodtatóak. A gond csupán, hogy a könyv megjelenése sokat ront az élvezhetőségen:

állított téglány alakú kötet vastag margókkal, alig olvasható betűmérettel. Hatalmas üres felületek vannak az oldalak tetején, alján, szélén. Kár. Szerintem az olvasó sokkal szívesebben olvasna még a munkákról, vagy nézne meg az átlagosan két kép/munka helyett többet. Az alant olvasható pont nem az építészeknek szól, hanem a kiadvány tervezőjének és szerkesztőjének.

2/5

PERSPECTIVES

John Pawson *Perspectives* című projektjét a londoni Szent Pál székesegyház után az 55. Velencei Képzőművészeti Biennálé részeként felállították a velencei San Giorgio Maggiore bazilikájának kupolája alatt. A tükrökből és lencséből álló műalkotás része a legnagyobb kristályüveg lencse, amit a Swarovski cég valaha készített, s amelynek segítségével a látogatók eddig soha nem látott perspektívából és vizuális tisztasággal kerülhetnek kapcsolatba az épülettel. Az installáció november 24-ig látogatható.

AZ ALAPOKTÓL KEZDENI

Sebestyén Ágnes & Tóth Eszter:
Épített környezeti nevelés,
Kultúraktív Egyesület, 2013

Az épített környezet szó szerint minden pillanatban körülvesz bennünket, születésünktől halálunkig. Éppen ezért meglepő, hogy az oktatási rendszerünk milyen kevés figyelmet szentel ennek a témának. Sebestyén Ágnes és Tóth Eszter könyve ezen az állapoton kíván változtatni nemzetközi (különösen német és finn) példák alapján szeretne elindítani egy párbeszédet az épített környezet tanításáról, hogy nálunk is kialakulhasson egy módszertan és a NAT-hoz illeszkedő tananyag. A táblázatokkal és illusztrációkkal gazdagon ellátott kötet izgalmas olvasmány nem csak tanároknak, mindenkinek segít átgondolni, hogy hogyan viszonyulunk környezetünkhöz.

4/5 ●●●●●

FILKEY ÁRON SIKERE

Filkey Áron a MOME tervezőgrafika szakos MA hallgatójának a munkáját a *Computer Arts* magazin beválasztotta a világ leginspiratívabb tervezői közé, és alkotásait egy 5 oldalas cikkben méltatta. Gratulálunk!

KIÁLLÍTÁS 2

Június elejéig volt látható az a Lebbeus Woods építész munkásságának szentelt kiállítás, amit a tavaly elhunyt mester munkáiból hozott létre a Museum of Modern Art San Francisco. A tárlat célja, hogy bemutassa a művész vízióit az építészeti anyagi, formai és társadalmi határainak a kitágításáról.

